

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 9/
1983-84 med anledning av ltm Göte Sundbergs
m.fl. hemställningsmotion till landskaps-
styrelsen om åtgärder för att medel från
Utvecklingsområdesfonden Ab skall kunna ges
till åländska rederier för finansiering av
fartygsanskaffningar.

Landstinget har den 30 november 1983 inbegärt lag- och ekonomiutskottets be-
tänkande över ovannämnda hemställningsmotion. Utskottet, som i ärendet hört
landskapsstyrelseledamoten Olof Salmén, lagberedningschefen Christer Jansson, av-
delningschefen Tor Mattsson, diplom ekonomen och medlemmen av Utvecklingsom-
rådesfonden Ab:s förvaltningsråd Klas Eklund och från Ålands redarförening
r.f. VD Justus Harberg, ombudsmannen Kim Hansson och sjöfartskonsulenten
Bertil Barck, får i anledning härav anföra följande.

Motionärerna efterlyser att erforderliga åtgärder vidtas så att åländska
rederier skulle jämföras med företag i land och komma i åtnjutande
av de förmåner Utvecklingsområdesfonden Ab erbjuder.

Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhet regleras genom rikslagstiftning
(FFS 65/71). Åland kommer i åtnjutande av de förmåner som fonden erbjuder
genom att ett samarbetsavtal mellan landskapsstyrelsen och Utvecklingsområdes-
fonden Ab har ingåtts. Det nu gällande avtalet undertecknades den 28 september
1982. Samarbetet grundar sig på den i riket och på Åland ikraftvarande regional-
politiska lagstiftningen och omfattar alla de åtgärder för främjande av närings-
livet som hör till fondens verksamhet. Utskottet har konstaterat att nu
gällande lagstiftning inte är tillämplig på sjöfartsnäringen, eftersom denna
näring inte är uppräknad i den regionalpolitiska lagstiftningen. För att
möjliggöra för sjöfartsnäringen att komma i åtnjutande av fondens närings-
främjande åtgärder krävs lagändringar både i landskapslagen om produktions-
stöd (37/83) och i rikslagstiftningen.

Utskottet har utgått ifrån att motionärerna främst med "medel från Utvecklings-
områdesfonden Ab" avser vilka möjligheter det finns och på vilka villkor lån
beviljas av fonden. Vad beträffar möjligheterna att få lån bör beaktas att fonden

under tidsperioden 1971 - 1982 beviljat 3,3 miljarder mark i lån. Av dessa lån har mer än 35 miljoner mark beviljats i landskapet verksamma företag. Fondens kreditmöjligheter inom nuvarande kreditgivningsverksamhet, om en lagändring fås tillstånd skulle närmast innebära att lån enbart skulle kunna beviljas för anskaffning av småtonnagefartyg. Nyanskaffningspriset på ett nytt småtonnagefartyg är mellan 10 - 20 miljoner mark och för ett modernt andra hands fartyg är priset 5 - 10 miljoner mark beroende av fartygets storlek och ålder, medan priset för nyanskaffning av t.ex. ett nytt passagerarfartyg är över 350 miljoner mark.

Utvecklingsområdesfonden Ab beviljar lån på följande villkor:

FINANSIERINGSANDEL

i allmänhet högst 30 - 40 %
(35 - 50 % ifråga om rörelsekapital) beroende på finansieringsobjektets läge

Lånets finansieringsandel kan tillsammans med statliga lån, bidrag samt lån med räntestöd uppgå till högst 75 % av projektets totalkostnader.

LANETID

vanlig lånetid

- byggnadsinvesteringar 8 - 14 år
 - maskininvesteringar 6 - 9 år
 - lån för rörelsekapital 5 - 7 år
- lånetiderna trappas av till förmån för de svagast utvecklade områdena

AMORTERINGSERIA AR

högst 4 år (vanligen 1 - 2 år)

RANTA

10,75 % ifall säkerheterna är betryggande. Om lånet beviljas utan betryggande säkerhet (= säkerhet, som bankerna anser otillräcklig) upp bärs dessutom tilläggsränta (1 %) och en engångsavgift (0,5 %) då lånet lyftes.

SAKERHETERNA

Som säkerhet för sina lån väljer fonden den bästa som står till förfogande, dock så att företagets behov av säkerheter inom en nära framtid tas i beaktande.

(Källa: Utvecklingsområdesfonden Ab:s skrift, Regionalpolitiskt stöd åt företag 1982).

Ifall säkerheten inte kan anses tillräcklig, krävs av företagets huvudägare borgen, som bestäms enligt ägandeförhållandena och lånebeloppet.

Kommuner beviljas lån utan säkerhet.

Utskottet har jämfört dessa villkor med det finansieringssystem för anskaffning av nya fartyg som gäller enligt det sk. KTR-systemet. I syfte att styra och underlätta åländska och finländska rederiers fartygsanskaffningar i Finland har utvecklats ett finansieringssystem för finländska varvskrediter.

Enligt systemet erlägger rederiet 20 % av köpesumman kontant. Finlands Bank beviljar kredit för hälften av den återstående köpesumman (40 %) samt rederiets och varvets banker för den andra hälften (20 + 20 %). Räntan är bunden till Finlands Banks grundränta och är för tillfället 9,5 %. Lånetiden för KTR-krediterna är 8 år, men Finlands Bank förhåller sig numera positivt till 10 års amorteringstider. Amorteringsfria år har dock i allmänhet inte beviljats.

Den rådande situationen beträffande lönsamheten inom sjöfartsnäringen har medfört att de åländska rederierna i synnerhet inom småtonnagesektorn inte haft möjligheter att anskaffa nya fartyg. Därför har anskaffning av moderna andra hands fartyg varit betydligt intressantare än inköp av nya fartyg. Detta främst beroende på att priset på dessa fartyg är betydligt lägre än på nybyggen. Problemen vid anskaffning av andra hands fartyg är dock finansieringen, de höga räntorna på utländska krediter samt de relativt korta amorteringstiderna.

Vid anskaffning av moderna andra hands fartyg har Finlands Bank på senare tid tillåtit en kreditandel om 60 %. Krediten ordnas oftast av säljarens bank, som fordrar fartygsinteckning som säkerhet. Andelen eget kapital är

i allmänhet 10 % och Sjömanspensionskassan har beviljat kredit för 20 % av anskaffningspriset med 8 års betalningstid och till 9,6 % ränta. Finländska banker och försäkringsbolag svarar i regel för återstoden av finansieringen. Återbetalningstiden för utländska krediter har av Finlands Bank fastställts till 5 - 6 år. (Källa: Ålands redarförenings r.f. m.fl. skrift, Finansieringsproblem vid fartygsanskaffningar 1983).

I jämförelse med andra finansieringsmöjligheter kan de lånevillkor som Utvecklingsområdesfonden Ab erbjuder enligt utskottet inte anses som fördelaktiga för sjöfartsnäringen som helhet. Emellertid skulle den i motionen efterlysta åtgärden kunna utöka finansieringsmöjligheterna för småtonnaget. Detta förutsätter en ändring av landskapslagen om produktionsstöd som skulle medföra att småtonnageredare ges möjlighet att komma i åtnjutande av startbidrag och investeringsbidrag. Samtidigt krävs det att landskapsstyrelsen hos riksmyndigheterna hemställer om en lagändring som skulle möjliggöra för åtminstone småtonnaget att komma i åtnjutande av de förmåner Utvecklingsområdesfonden Ab erbjuder. Före sådana åtgärder vidtas bör dock utredas på vilket sätt en ändring av landskapslagen om produktionsstöd kan komma att inverka på fördelningen av de medel som utbetalas med stöd av denna lag samt i vilken utsträckning nuvarande av Utvecklingsområdesfonden Ab tillämpade lånevillkor skulle komma att underlätta rederiernas finansiering vid fartygsanskaffningar. Utskottet vill poängtera att landskapslagen om produktionsstöd och den lag som reglerar Utvecklingsområdesfonden Ab:s verksamhet till sin karaktär är regionalpolitiska och i landskapet verkar för att utjämna verksamhetsförutsättningarna för företag oberoende av företagets etableringsort. En lagändring i enlighet med motionens intentioner skulle innebära att rederier främst i rand- och skärgårdskommuner skulle komma i åtnjutande av de regionalpolitiska finansieringsförmånerna. Utskottet förutsätter att landskapsstyrelsen beaktar den i motionen aktualiserade frågan då åtgärder vidtas i enlighet med den hemställan finansutskottet framförde i sitt betänkande nr 2/1983-84 under rubriken "Sjöfartsnäringens problem", och som enhälligt godkändes av landstinget. Av den anledningen har utskottet inte funnit vägande skäl för att i detta skede bifalla motionens klämförslag.

Med hänvisning till det ovan anförda föreslår utskottet

att landstinget med förkastande av hemställningsmotionens kläm bringar innehållet i hemställnings-

motionens och betänkandets motivering till landskapsstyrelsens kändedom.

Mariehamn den 9 januari 1984.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Barbro Sundback
ordförande

Bert Häggblom
sekreterare.

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordf. Sundback, medlemmarna Lönn, Nordlund och Söderholm samt ersättaren Björklund.